

บทที่ 3

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ในการนำเสนอสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี
ขอเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
 2. วัตถุประสงค์การวิจัย
 3. วิธีดำเนินการวิจัย
 4. ผลการวิจัย
- ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัย

1. สภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1(R1) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ที่เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนา มาร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี โดย

ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประกอบกันโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กรอบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยึดกรอบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มตามแนวทางของ ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 10) แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การมีเป้าหมายร่วมกัน
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 1.3 การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม
- 1.4 การตัดสินใจร่วมกัน

2. ประชากรมี 2 กลุ่ม คือ

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 14 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 18 คน ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
2) ครู	จำนวน 5 คน
3) คณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 7 คน
4) ผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน 4 คน
5) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธีประกอบกัน คือ

3.1 แบบสอบถาม ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 14 คน โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงและสร้างขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมคำถามกรอบการวิจัย (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก หน้า 128) แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วย 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยคำถาม 9 ข้อ ที่ครอบคลุม การทำงานเป็นกลุ่ม โอกาสในการทำงานกลุ่ม ความรู้สึกต่อการทำงานกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการทำงานกลุ่ม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของ ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกประมาณค่าตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” โดยให้เลือกประมาณค่าในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกประมาณค่าตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ “ทุกครั้ง” “บางครั้ง” “ปานกลาง” “น้อยครั้ง” “ไม่เคยปฏิบัติ” โดยให้เลือกประมาณค่าในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพียงช่องเดียว

ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม
- 2) ศึกษาเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม
- 3) สร้างแบบสอบถามตามกรอบการวิจัยการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ซึ่งมี 5 ข้อ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม การประสานงานกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน
- 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามข้อ 3 ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) แล้วแก้ไขปรับปรุง จนได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบการวิจัย
- 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค ซึ่งได้ค่าความเที่ยง อยู่ที่ 0.92

6) นำแบบสอบถาม กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 25 - 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง โดยแบบสังเกตพฤติกรรมชุดนี้ประกอบไปด้วยรายการพฤติกรรมที่สำคัญๆ ในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มรวม 4 ด้าน ตามกรอบการวิจัย ประกอบด้วยแบบบันทึกเกี่ยวกับ กิจกรรมที่สังเกต การปฏิบัติตามหลักกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การบันทึกมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ลงในช่องว่างว่า "มี" หรือ "ไม่มี" ตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อความสะดวก และลดความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล (ดังรายละเอียดที่ปรากฏในภาคผนวก หน้า 137)

3.3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยตรง รวม 6 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาวง ครู ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมตามกรอบการวิจัย (ดังรายละเอียดที่ปรากฏในภาคผนวก หน้า 140)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ สุภางค์ จันทวานิช (2524, หน้า 82 - 84) ได้เสนอไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนี้

3.3.1 การเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำเสนอกรอบในการสัมภาษณ์ และนัดหมาย วัน เวลา สะดวกที่สุดที่สามารถสัมภาษณ์ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเวลาในช่วงพักเที่ยง

3.3.2 การสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูสอนในโรงเรียนวัดเขาวง จึงคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับหนึ่ง ทำให้สามารถลดความแปลกแยกระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อย่างมาก ทำให้เกิดความสะดวกและได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดี โดยผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเด็นในการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งแล้วดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ทีละประเด็นจนครบทุกประเด็นใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 15 นาทีต่อคน

3.3.3 การจัดบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีจัดบันทึกเนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ไว้เป็นแนวทาง ขณะเดียวกันก็ขออนุญาตบันทึกเสียงไว้ด้วย และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสรุป ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นผู้วิจัยได้ทบทวนและสรุปประเด็นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยืนยันข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง ทำเช่นนี้จนครบทุกประเด็น

3.3.4 การปิดการสัมภาษณ์ เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกประเด็นแล้ว ผู้วิจัยได้ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ที่ใช้ประกอบกัน ดังรายละเอียดข้างต้นแล้วนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปด้วยความถูกต้องมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบข้อมูลทั้งการตรวจสอบความตรง (validity) และการตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

5.1 การตรวจสอบความตรง ผู้วิจัยได้เริ่มพัฒนากรอบแนวความคิดการวิจัยในครั้งนี้อย่างเป็นขั้นตอน และกำหนดเกณฑ์การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนไว้ชัดเจน เช่น การเลือกผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นการขจัดความอคติในการทำการวิจัยของผู้วิจัย จึงเป็นการตรวจสอบความตรงไปแล้วขั้นหนึ่ง

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) คือ

5.1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูล เวลา สถานที่ และบุคคล ที่ต่างกันต้องได้ข้อมูลที่ตรงกัน

5.1.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีในเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสังเกต การบันทึกและประเมินผล การสอบถามและการศึกษาเอกสาร

นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัยได้จัดประชุมประชาพิจารณ์ (public dialogue) โดยเชิญผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนทุกฝ่ายมาประชุมร่วมกันเพื่อรับทราบ ทบทวน ยืนยัน และปรับแก้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ จนสามารถสรุปสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนในปัจจุบัน รวมทั้งหาปัญหาและอุปสรรคได้อย่างถูกต้องแม่นยำตรงมากที่สุด ก็นับเป็นการตรวจสอบความตรงของข้อมูลในอีกทางหนึ่งด้วย

5.2 การตรวจสอบความเที่ยง ความเที่ยงในงานวิจัยโดยทั่วๆ ไปไม่ค่อยเหมาะกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความไว้วางใจได้หรือความเที่ยง ดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยได้แสดงถึงจุดยืนของกรอบความคิดการวิจัย การได้มาของข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5.2.2 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) เช่นเดียวกับการตรวจสอบความตรงดังที่อธิบายไว้แล้ว

5.2.3 การตรวจสอบของนักวิจัยคนอื่น ที่สามารถจะใช้วิธีการศึกษาเดียวกันกับผู้วิจัย ตรวจสอบทานงานวิจัยนี้ได้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistic) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยคำถาม 9 ข้อ ที่ครอบคลุม การทำงานเป็นกลุ่ม โอกาสในการทำงานกลุ่ม ความรู้สึกต่อการทำงานกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการทำงานกลุ่ม ลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของ ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เพียงคำตอบเดียว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกประมาณค่าตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” โดยให้เลือกประมาณค่าในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดเพียงช่องเดียว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกประมาณค่าตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ “ทุกครั้ง” “บางครั้ง” “ปานกลาง” “น้อยครั้ง” “ไม่เคยปฏิบัติ” โดยให้เลือกประมาณค่าในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพียงช่องเดียว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมค่าในช่องว่างตามความเป็นจริง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

6.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสาร และการประชุมประชาพิจารณ์ ที่ได้ตรวจสอบแล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุป โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis)

ตามกรอบการวิจัยโดยดำเนินการตามแนวทางที่ สุภางค์ จันทวานิช (2524, หน้า 136-137) เสนอไว้คือ จำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูล ใช้ความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของผู้วิจัยช่วย ประกอบกับคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจำแนกข้อมูลชนิดต่างๆ ก่อน แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล อธิบายถึงความสัมพันธ์ และสาเหตุของปรากฏการณ์ โดยยึดกรอบการวิจัยเป็นหลัก

7. เกณฑ์การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

7.1 แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดความหมายร้อยละของความรู้ ความเข้าใจ ตามสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี (2544, หน้า 60) ดังนี้

ค่าร้อยละของผู้ตอบถูก		แปลความหมาย
80 - 100	เท่ากับ	มีความรู้ ความเข้าใจระดับมาก
60 - 79	เท่ากับ	มีความรู้ ความเข้าใจระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 60	เท่ากับ	มีความรู้ ความเข้าใจระดับน้อย

7.2 แบบสอบถามเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดความหมายร้อยละของเจตคติ ตามสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี (2544, หน้า 10) ดังนี้

ค่าร้อยละของผู้มีเจตคติแต่ละระดับ		แปลความหมาย
80 - 100	เท่ากับ	มีเจตคติระดับมากที่สุด
70 - 79	เท่ากับ	มีเจตคติระดับมาก
60 - 69	เท่ากับ	มีเจตคติระดับปานกลาง
50 - 59	เท่ากับ	มีเจตคติระดับน้อย
0 - 49	เท่ากับ	มีเจตคติระดับน้อยที่สุด

7.3 แบบสอบถามพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดความหมายร้อยละของพฤติกรรม ตามสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี (2544, หน้า 10) ดังนี้

ค่าร้อยละของพฤติกรรม		แปลความหมาย
80 - 100	เท่ากับ	ทุกครั้ง
70 - 79	เท่ากับ	บางครั้ง
60 - 69	เท่ากับ	ปานกลาง
50 - 59	เท่ากับ	น้อยครั้ง
49 - 0	เท่ากับ	ไม่เคยปฏิบัติ

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ปรากฏผลการวิจัย 5 ประการ คือ 1) สภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 3) เจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 4) พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม 5) ปัญหาและความต้องการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. สภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

สภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี จำนวน 14 คน เป็นชาย 8 คน และหญิง 6 คน ในด้านสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
เคยทำงานกลุ่มกับเพื่อนหรือไม่		
เคย	14	100
โอกาสทำงานรวมกันเป็นกลุ่ม		
มากที่สุด	3	21.4
ปานกลาง	8	57.1
น้อย	3	21.4
เคยทำหน้าที่ใดบ้างในกลุ่ม		
หัวหน้ากลุ่ม	5	20.8
รองหัวหน้ากลุ่ม	7	29.2
เลขานุการกลุ่ม	1	4.2
สมาชิกกลุ่ม	11	45.8
รองหัวหน้ากลุ่ม	7	29.2
เลขานุการกลุ่ม	1	4.2

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
รองหัวหน้ากลุ่ม	7	29.2
เลขานุการกลุ่ม	1	4.2
สมาชิกกลุ่ม	11	45.8
ความสามารถในการทำงานกลุ่ม		
ดีมาก	2	14.2
ดี	6	42.8
ปานกลาง	4	28.6
ยังไม่ค่อยดี	1	7.2
ต้องปรับปรุงอีกมาก	1	7.2
ความรู้สึกต่อการทำงานกลุ่ม		
ชอบมาก	8	57.1
ชอบ	6	42.8
โอกาสในการเปลี่ยนกลุ่ม		
บ่อยมาก	1	7.2
บ่อย	2	14.2
บ่อยพอสมควร	1	7.2
นานๆ ครั้ง	7	50
ไม่เคยเลย	3	21.4
ขนาดของกลุ่ม		
5 – 6 คน	8	57.2
2 – 4 คน	6	42.8

จากตารางที่ 4 พบว่า ทุกคนเคยทำงานกลุ่ม ร้อยละ 100 ส่วนโอกาสทำงานรวมกันเป็นกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 57.2 อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 21.4 มีโอกาสน้อย สำหรับการทำหน้าที่ในกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 45.8 เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม และร้อยละ 4.2 เคยเป็นเลขานุการ ความสามารถในการทำงานกลุ่มร้อยละ 42.8 อยู่ในระดับดี และร้อยละ 7.2 ต้องปรับปรุงอีกมาก ความรู้สึกต่อการทำงานกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 57.2 ชอบมาก และร้อยละ 42.8 ชอบ สำหรับโอกาสในการเปลี่ยนกลุ่มร้อยละ 50 นานๆ ครั้ง และร้อยละ 7.2 มีโอกาสเปลี่ยนบ่อยพอสมควร

ขนาดของกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 57.2 ขนาดของกลุ่มอยู่ที่ 5 - 6 คน และร้อยละ 42.8 ขนาดของกลุ่มอยู่ประมาณ 2 - 4 คน

สรุป สภาพกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า นักเรียนทุกคนเคยทำงานกลุ่มร่วมกัน โอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการทำหน้าที่ในกลุ่มส่วนใหญ่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม ความสามารถในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี ความรู้สึกต่อการทำงานกลุ่มส่วนใหญ่ชอบมาก ส่วนโอกาสในการเปลี่ยนกลุ่มนานๆ ครั้ง ขนาดของกลุ่มส่วนใหญ่ อยู่ที่ 5 - 6 คน

2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี ที่ตอบคำถามถูกต้องแสดงว่ามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบคำถามถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ข้อความ	ผู้ตอบถูก		
	จำนวน	ร้อยละ	ระดับความรู้
1.หัวหน้าควรเอาใจใส่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	8	57.1	น้อย
2.การให้ความร่วมมือช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่มถือเป็นหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติ	11	78.5	ปานกลาง
3.การมีส่วนร่วมในการทำงาน ทำให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	8	57.1	น้อย
4.เมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในกลุ่มสมาชิกทุกคนร่วมกันหาสาเหตุของปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	11	78.5	ปานกลาง
5.การติดตามความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม	7	50	น้อย
6.การพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนเป็นลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง	11	78.5	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้ตอบถูก		
	จำนวน	ร้อยละ	ระดับความรู้
7.ในการทำงานกลุ่มให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มคนเดียว	5	35.7	น้อย
8.สมาชิกไม่จำเป็นจะต้องมีระเบียบในการทำงานก็ได้	4	28.5	น้อย
9.เมื่อมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นในกลุ่มสมาชิกสามารถใช้อารมณ์ของตนเองในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้	4	28.5	น้อย
10.ในการตัดสินใจของกลุ่มขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มคนเดียวเท่านั้น	4	28.5	น้อย

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มส่วนมากอยู่ในระดับน้อย จำนวน 7 รายการ คือ หัวหน้าควรเอาใจใส่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ร้อยละ 57.1 ส่วนการมีส่วนร่วมในการทำงานทำให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ร้อยละ 57.1 สำหรับการติดตามความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ร้อยละ 50 ในการทำงานกลุ่มให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มคนเดียว ร้อยละ 35.7 ส่วนสมาชิกไม่จำเป็นจะต้องมีระเบียบในการทำงานก็ได้ ร้อยละ 28.5 เมื่อมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นในกลุ่มสมาชิกสามารถใช้อารมณ์ของตนเองในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ร้อยละ 28.5 และในการตัดสินใจของกลุ่มขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มคนเดียวเท่านั้น ร้อยละ 28.5

ระดับปานกลาง จำนวน 3 รายการ คือ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่มถือเป็นหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติ ร้อยละ 78.5 สำหรับเมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในกลุ่มสมาชิกทุกคนร่วมกันหาสาเหตุของปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ร้อยละ 78.5 ส่วนการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนเป็นลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง ร้อยละ 78.5

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มพอใช้ได้ไม่ถึงกับดี ควรได้รับการปรับปรุง”

“นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับพอประมาณ พอใช้ได้ไม่ถึงกับเข้าใจในเรื่องนี้มาก”

“ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ค่อยเข้าใจเท่าที่ควรในเรื่องกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม”

“นักเรียนน่าจะมีความเข้าใจในเรื่องนี้ เพราะให้ทำงานแล้วสำเร็จร่วมกันทำพอใช้ได้”

“นักเรียนยังต้องปรับปรุงในเรื่องความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม บางครั้งสั่งงานไปแล้วเด็กยังไม่ค่อยเข้าใจในงานที่สั่ง”

สรุป ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จำนวน 7 ข้อ หรือร้อยละ 70 และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ หรือร้อยละ 30 จากการสัมภาษณ์ครู นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจไม่ถึงกับดี อยู่ในระดับพอประมาณพอใช้ได้ ควรได้รับการปรับปรุง และนักเรียนยังไม่เข้าใจในขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มที่ดี

3. เจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ในด้านเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มรายละเอียดดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ร้อยละของข้อมูลเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับเจตคติ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ระดับเจตคติ
1.กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีในโรงเรียน	14.3	14.3	14.3	57.1	0	น้อย
2.นักเรียนทุกคนในห้องมีความรู้และทักษะในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี	35.7	14.3	0	50	0	น้อย
3.การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้งานมีคุณภาพมากกว่าการทำงานเดี่ยว	85.8	0	0	14.2	0	มากที่สุด
4.นักเรียนรู้สึกไม่แตกต่างระหว่างการทำงานเดี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม	21.4	7.2	64.2	7.2	0	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับเจตคติ					ระดับเจตคติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5.การทำงานเป็นกลุ่มมีประโยชน์ทำให้นักเรียนในห้องเกิดความสามัคคี	85.7	14.3	0	0	0	มากที่สุด
6.การแบ่งกลุ่มในการทำงานควรเอาเฉพาะเพื่อนที่ใกล้ชิดกันเท่านั้น	7.1	7.1	7.1	35.8	42.9	น้อยที่สุด
8.นักเรียนคิดว่าการทำงานเป็นกลุ่มเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับนักเรียน	21.5	28.5	0	50	0	น้อย
9.นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้จากการทำงานเป็นกลุ่มไปใช้ในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้	21.5	78.5	0	0	0	มาก

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีเจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้งานมีคุณภาพมากกว่าการทำงานเดี่ยว ร้อยละ 85.8 ส่วนการทำงานเป็นกลุ่มมีประโยชน์ทำให้นักเรียนในห้องเกิดความสามัคคี ร้อยละ 85.8

ระดับมาก จำนวน 1 รายการ คือ นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้จากการทำงานเป็นกลุ่มไปใช้ในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ร้อยละ 78.5

ระดับปานกลาง จำนวน 1 รายการ คือ นักเรียนรู้สึกไม่แตกต่างระหว่างการทำงานเดี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม ร้อยละ 64.2

ระดับน้อย จำนวน 4 รายการ คือ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีในโรงเรียน ร้อยละ 57.1 ส่วนนักเรียนทุกคนในห้องมีความรู้และทักษะในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี ร้อยละ 50 สำหรับถ้าครูให้นักเรียนช่วยกันทำงานเป็นกลุ่มในรายวิชานักเรียนคิดว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อเสมอ ร้อยละ 57.2 และนักเรียนคิดว่าการทำงานเป็นกลุ่มเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับนักเรียน ร้อยละ 50

ระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ การแบ่งกลุ่มในการทำงานควรเอาเฉพาะเพื่อนที่ใกล้ชิดกันเท่านั้น ร้อยละ 42.9

3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดเขาวง ด้านเจตคติ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนส่วนมากจะชอบและมีส่วนน้อยที่ไม่ชอบ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนี้เองจะมีผลต่อการทำงานของเด็กถ้าชอบจะตั้งใจทำ ถ้าไม่ชอบก็จะไม่ทำ”

“จะมีนักเรียนบางส่วนที่ชอบ ที่ไม่สนใจก็มีบ้างบางคน ซึ่งความชอบหรือไม่ชอบก็ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม”

“มีทั้งนักเรียนที่ชอบและไม่ชอบในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม บางคนก็หลบไม่ค่อยทำร่วมกับคนอื่น เต็มใจทำก็มีส่วนใหญ่จะทำ ความพอใจหรือไม่พอใจมีผลกับงานที่ออกมาด้วยขึ้นอยู่กับความพอใจของนักเรียน”

“ความรู้สึกต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีผลต่อการทำงานของเด็กที่ออกมาด้วยเช่นกัน”

“นักเรียนมีความชอบในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มพอใช้ได้ ตั้งใจทำงานที่ให้ไว้พอสมควร แต่ก็ยังต้องปรับปรุงอยู่บ้าง ผลตอบกลับจะออกมาในผลงานที่นักเรียนทำ”

สรุป เจตคติต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 รายการ หรือร้อยละ 44.5 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ หรือร้อยละ 22.2 และ อยู่ในระดับมาก ปานกลางและน้อยที่สุดอย่างละ 1 รายการ หรือร้อยละ 11.1 จากการสัมภาษณ์ครู เจตคติของนักเรียนมีผลต่อการทำงานของกลุ่ม ความรู้สึกต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีผลต่อการทำงานของนักเรียน ความชอบหรือไม่ชอบก็ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

4. พฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

4.1 พฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกัน

4.1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี ในด้านพฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกัน รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 พฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	ระดับ พฤติกรรม
1.ก่อนการทำงานกลุ่มนักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน	28.5	21.5	14.3	0	35.7	ไม่เคย ปฏิบัติ

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					ระดับ พฤติกรรม
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
2. ในกลุ่มของนักเรียนมีการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเข้าใจในเป้าหมายของกลุ่มตรงกันหรือไม่	85.8	14.2	0	0	0	ทุกครั้ง
3. ในกลุ่มของนักเรียนมีการวางแผนงานในการทำงานโดยคำนึงถึงเป้าหมายของกลุ่มเป็นสำคัญ	0	7.2	21.4	50	21.4	น้อยครั้ง
4. นักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันวางแผนเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกัน	7.2	21.5	28.5	0	42.8	ไม่เคยปฏิบัติ
5. นักเรียนร่วมกับสมาชิกคนอื่นวางแผนระเบียบในการทำงานของกลุ่ม	14.3	0	64.2	21.5	0	ปานกลาง
6. ก่อนลงมือทำงานนักเรียนและเพื่อนสมาชิกคนอื่นมีการทบทวนถึงเป้าหมายของกลุ่ม	14.3	14.3	64.2	0	7.1	ปานกลาง
7. นักเรียนทำงานกลุ่มโดยคำนึงถึงเป้าหมายของกลุ่ม	21.4	71.4	0	0	7.2	มากครั้ง

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีพฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกันส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติจำนวน 2 รายการ คือ ก่อนการทำงานกลุ่มนักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน ร้อยละ 35.7 และนักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันวางแผนเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 42.8 ระดับพฤติกรรมปานกลางจำนวน 2 รายการ คือ นักเรียนร่วมกับสมาชิกคนอื่นวางแผนระเบียบในการทำงานของกลุ่ม ร้อยละ 64.2 และ ก่อนลงมือทำงานนักเรียนและเพื่อนสมาชิกคนอื่นมีการทบทวนถึงเป้าหมายของกลุ่ม

ร้อยละ 64.2 ระดับพฤติกรรมทุกครั้งจำนวน 1 รายการ คือ ในกลุ่มของนักเรียนมีการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเข้าใจในเป้าหมายของกลุ่มตรงกัน ร้อยละ 85.8 ระดับพฤติกรรมมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ นักเรียนทำงานกลุ่มโดยคำนึงถึงเป้าหมายของกลุ่ม ร้อยละ 71.4 และระดับพฤติกรรมน้อยครั้ง จำนวน 1 รายการ คือ ในกลุ่มของนักเรียนมีการวางแผนงานในการทำงานโดยคำนึงถึงเป้าหมายของกลุ่มเป็นสำคัญ ร้อยละ 50

4.1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านการวางแผนเป้าหมายร่วมกัน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“ในเรื่องการวางแผนเป้าหมายร่วมกันนักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันบ้างบางครั้ง การวางแผนร่วมกันอยู่ในระดับพอใช้ แต่ยังคงปรับปรุง”

“นักเรียนไม่ค่อยมีการวางแผนร่วมกัน สิ่งงานมานักเรียนก็ทำตามคำสั่งเลย บางครั้งก็รู้จักแบ่งงานกันแต่ไม่ตลอด บางกิจกรรมสังเกตไม่มีการวางแผนร่วมกันทำเลยหัวหน้าจัดการหมด”

“นักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันบ้าง แต่ไม่ตลอดขึ้นอยู่กับกิจกรรมหรืองานบางอย่างเท่านั้น”

“นักเรียนไม่ค่อยมีการวางแผนร่วมกันในการทำงานเท่าที่ควร”

“นักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายในการทำงานร่วมกันบ้างบางกิจกรรมแต่ก็ไม่ทุกกิจกรรม ควรได้รับการปรับปรุงในเรื่องนี้”

4.1.3 จากการสังเกตพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน จำนวน 12 รายการ พบว่า

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน จำนวน 5 รายการ ประกอบด้วย 1. ร่วมกันปรึกษากับสมาชิกคนอื่นในงานที่ต้องทำ 2. มีการแบ่งงานกันทำ 3. มีการพูดตกลงกันถึงงานที่จะต้องทำ 4. มีการทบทวนถึงเป้าหมายของกลุ่ม 5. ทำงานโดยคำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นหลัก นักเรียนไม่มีพฤติกรรมด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน จำนวน 7 รายการ ประกอบด้วย 1. ร่วมกันวางแผนเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน 2. ร่วมกันเสนอแนะระเบียบในการทำงานของกลุ่ม 3. มีการทบทวนแผนงานที่กลุ่มได้วางไว้ 4. มีการวางกติกากในการทำงาน 5. มีการทบทวนถึงเป้าหมายของกลุ่ม 6. มีการปรึกษากันว่าจะทำงานอะไรก่อนหลัง 7. ทำความเข้าใจในเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน

สรุป พฤติกรรมด้านการมีเป้าหมายร่วมกันของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรมไม่เคยปฏิบัติ 2 รายการ หรือร้อยละ 28.6 ปานกลาง 2 รายการ หรือร้อยละ 28.5 ทุกครั้ง จำนวน 1 รายการ มากครั้งและน้อยครั้งอย่างละ 1 รายการ หรือร้อยละ 14.3 จากการสัมภาษณ์ ก่อนลงมือทำงานนักเรียนไม่ค่อยวางแผนเป้าหมายก่อนทำงาน ควรได้รับการปรับปรุงใน

เรื่องนี้ จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกันจำนวน 5 รายการ หรือร้อยละ 41.6 และไม่มีจำนวน 7 รายการ หรือร้อยละ 58.4

4.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ในด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รายละเอียดดังปรากฏใน ตาราง 8

ตาราง 8 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					ระดับ พฤติกรรม
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
1.นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานและหน้าที่ของนักเรียนก่อนลงมือทำงานกลุ่ม	35.7	14.3	0	7.2	42.8	ไม่เคยปฏิบัติ
2.นักเรียนและเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ มีการทบทวนถึงงานที่กลุ่มจะทำ	0	35.7	0	57.1	7.2	น้อยครั้ง
3.นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนงานที่กลุ่มได้กำหนดไว้	0	28.5	14.3	57.2	0	น้อยครั้ง
4.นักเรียนเอาใจใส่ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่นขณะทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	0	70.4	0	21.5	7.2	มากครั้ง
5.เมื่อกลุ่มมีงานที่ยังไม่มีสมาชิกคนอื่นทำ นักเรียนอาสาทำงานนั้น	0	28.5	64.3	0	7.2	ปานกลาง
6.ในกลุ่มของนักเรียนสมาชิกกลุ่ม แต่ละคนทำงานโดยคำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ	21.4	71.4	0	7.2	0	มากครั้ง
7.นักเรียนยกย่องหรือชมเชยเพื่อนสมาชิกเมื่อเพื่อนทำงานสำเร็จ	35.7	0	7.2	57.1	0	น้อยครั้ง

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่น้อยครั้ง จำนวน 3 รายการ คือ นักเรียนและเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ มีการทบทวนถึงงานที่กลุ่มจะทำ ร้อยละ 57.1 ส่วนนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายตามแผนงานที่กลุ่มได้กำหนดไว้ ร้อยละ 57.2 และนักเรียนยกย่องหรือชมเชยเพื่อนสมาชิกเมื่อเพื่อนทำงานสำเร็จ ร้อยละ 57.1 มากครั้ง จำนวน 2 รายการ คือ นักเรียนเอาใจใส่ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่นขณะทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ร้อยละ 70.4 และในกลุ่มของนักเรียนสมาชิกกลุ่มแต่ละคนทำงานโดยคำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ ร้อยละ 71.4 ปานกลาง จำนวน 1 รายการ คือ เมื่อกลุ่มมีงานที่ยังไม่มีสมาชิกคนอื่นทำ นักเรียนอาสาทำงานนั้น ร้อยละ 64.3 ไม่เคยปฏิบัติ จำนวน 1 รายการ คือ นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานและหน้าที่ของนักเรียนก่อนลงมือทำงานกลุ่ม ร้อยละ 42.8

4.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม รู้จักหน้าที่ของตนเองแต่ไม่ทำงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง”

“นักเรียนจะรู้จักหน้าที่ของตนเอง แต่ก็มียางคนที่ไม่ช่วยเพื่อนในการทำงานทั้งๆ เป็นหน้าที่ของตนเอง มีบางคนที่เขาเปรียบเพื่อนในการทำงาน ผู้หญิงจะทำงานมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ชาย”

“นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่กันบ้าง นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานช่วยกันดี ไม่ทุกวัน มีบางคนที่ไม่ทำต้องคอยบอกคอยเตือนตลอดเวลา”

“การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มไม่ค่อยเต็มที่อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ค่อยรู้จักหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร”

“นักเรียนมีการร่วมมือกันทำงาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรู้หน้าที่ของตนเอง มีบ้างที่ไม่ช่วยเพื่อนทำงาน”

4.2.3 จากการสังเกตพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 11 รายการ พบว่า

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 6 รายการ ประกอบด้วย 1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานและหน้าที่ของตนเอง 2. เอาใจใส่ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม 3. รักษาระเบียบที่กลุ่มได้วางไว้ 4. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 5. ให้ความร่วมมือกับกลุ่มด้วยความเต็มใจ 6. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และนักเรียนไม่มีพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจำนวน 5 รายการ ประกอบด้วย 1. ให้กำลังใจ ยกย่อง หรือชมเชยเพื่อนในกลุ่ม 2. ทำงานตามแผนงานที่กลุ่มกำหนดให้ 3.

อาสาทำงานที่ไม่มีสมาชิกคนอื่นทำ 4. ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกคนอื่น 5. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นร่วมกันแก้ไขปัญหา

สรุป พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า มีระดับพฤติกรรมส่วนมากน้อย ครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 42.8 มากครั้ง จำนวน 2 รายการ หรือร้อยละ 28.8 ปานกลาง จำนวน 1 รายการ หรือร้อยละ 14.2 และไม่เคยปฏิบัติ อย่างละ 1 รายการ หรือร้อยละ 14.2 จากการสัมภาษณ์ นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเอง แต่ไม่ค่อยทำตามหน้าที่ของตนเอง ผู้หญิงจะรู้จักหน้าที่ของตนเองมากกว่าผู้ชาย จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 54.5 และไม่มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 5 รายการ หรือร้อยละ 45.5

4.3 พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารร่วมกันในกลุ่ม

4.3.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ในด้านพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารร่วมกันในกลุ่ม รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารร่วมกันในกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	ระดับ พฤติกรรม
1.นักเรียนช่วยเตือนเพื่อนสมาชิกคนอื่นไม่ให้พูดออกนอกเรื่องที่เพื่อนกำลังพูดอยู่	7.2	14.3	64.2	0	14.3	ปานกลาง
2.เมื่อนักเรียนได้ออกมาพูด นักเรียนพูดสื่อความหมายให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นฟังอย่างชัดเจนเข้าใจง่าย	0	21.5	14.3	57	7.2	น้อยครั้ง
3.เมื่อนักเรียนออกมาพูด ไม่พูดยืดเยื้อเกินไปหรือนานจนเกินไป	7.2	21.4	64.2	0	7.2	ปานกลาง
4.เมื่อเพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูด นักเรียนมองและสบตาเพื่อนเพื่อเพื่อนสมาชิกจะรู้ว่าเราสนใจฟัง	35.7	0	0	57.1	7.2	น้อยครั้ง
5.เมื่อเพื่อนสมาชิกพูดได้ตืนักเรียนให้เกียรติด้วยการปรบมือให้	7.2	21.4	14.2	50	7.2	น้อยครั้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					ระดับ พฤติกรรม
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
6.ขณะที่เพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูด อยู่ นักเรียนไม่ควรทำงานอื่นขณะ เพื่อนกำลังพูด	0	28.5	14.2	50	7.1	น้อยครั้ง
7.ขณะที่เพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูด นักเรียนพยักหน้าแสดงอาการเห็น ด้วย	0	0	42.8	57.2	0	น้อยครั้ง
8.นักเรียนถามคำถามเมื่อไม่เข้าใจใน สิ่งที่เพื่อนสมาชิกพูด	0	71.4	28.6	0	0	มากครั้ง
9.นักเรียนฟังและทบทวนความเข้าใจ ให้ตรงกับสิ่งที่เพื่อนสมาชิกได้พูดไป	28.5	14.3	7.2	50	0	น้อยครั้ง
11.เมื่อในกลุ่มมีการเข้าใจไม่ตรงกัน นักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันปรับ ความเข้าใจให้ตรงกัน	35.7	0	64.3	0	0	ปานกลาง
12.เมื่ออยู่ในกลุ่มสถานการณ์กลุ่มไม่ ค่อยดีนักเรียนควบคุมอารมณ์ของ นักเรียนได้ดี	0	71.5	28.5	0	0	มากครั้ง

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารร่วมกันในกลุ่ม ส่วนใหญ่น้อยครั้ง จำนวน 6 รายการ คือ เมื่อ นักเรียนได้ออกมาพูด นักเรียนพูดสื่อความหมายให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นฟังอย่างชัดเจนเข้าใจ ง่าย ร้อยละ 57 ส่วนเมื่อเพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูดนักเรียนมองและสบตาเพื่อนเพื่อเพื่อน สมาชิกจะได้รู้ว่าเราสนใจฟัง ร้อยละ 57.1 สำหรับเมื่อเพื่อนสมาชิกพูดได้ดีนักเรียนให้เกียรติ ด้วยการปรบมือให้ ร้อยละ 50 ขณะที่เพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูดนักเรียนพยักหน้าแสดงอาการ เห็นด้วย ร้อยละ 57.2 ขณะที่เพื่อนสมาชิกคนอื่นกำลังพูดอยู่ นักเรียนไม่ควรทำงานอื่นขณะ เพื่อนกำลังพูด ร้อยละ 50 และนักเรียนฟังและทบทวนความเข้าใจให้ตรงกับสิ่งที่เพื่อนสมาชิกได้ พูดไป ร้อยละ 50 ระดับปานกลาง จำนวน 3 รายการ คือ นักเรียนช่วยเตือนเพื่อนสมาชิกคนอื่น ไม่ให้พูดออกนอกเรื่องที่เพื่อนกำลังพูดอยู่ ร้อยละ 64.2 ส่วนเมื่อนักเรียนออกมาพูด ไม่พูดยึด

ยาวเกินไปหรือนานจนเกินไป ร้อยละ 64.2 และเมื่อในกลุ่มมีการเข้าใจไม่ตรงกันนักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันปรับความเข้าใจให้ตรงกัน ร้อยละ 64.3 มากครั้ง จำนวน 3 รายการ คือ นักเรียนถามคำถามเมื่อไม่เข้าใจในสิ่งที่เพื่อนสมาชิกพูด ร้อยละ 71.4 ส่วนเมื่อเพื่อนสมาชิกแสดงความคิดเห็น นักเรียนจดบันทึกไว้เพื่อกันลืม ร้อยละ 71.5 และเมื่ออยู่ในกลุ่มสถานการณ์กลุ่มไม่ค่อยดี นักเรียนควบคุมอารมณ์ของนักเรียนได้ดี ร้อยละ 71.5

4.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันในระดับดี มีการพูดคุยกันในกลุ่มของนักเรียนเอง แต่ส่วนมากหัวหน้าจะเป็นคนคุยส่วนใหญ่”

“นักเรียนมีการสื่อสารกันในกลุ่ม บางคนก็ไม่พูดเพื่อนว่าอย่างไรก็เอาตามเพื่อน”

“นักเรียนเริ่มจะเข้าใจในการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม เริ่มยอมรับคำพูดกัน ถ้ามีคนพูดออกเนื่องเรื่องก็จะมีเพื่อนคอยตักเตือน จะฟังเสียงส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 ก่อนข้างดี แต่ยังต้องปรับปรุงบ้าง”

“นักเรียนมีการพูดคุยกันปรึกษาหารือกันในระดับปานกลาง”

“การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีการคุยนอกเรื่องกันเป็นส่วนมาก ทำงานไปด้วยคุยกันนอกเรื่องไปด้วยยังมีให้เห็นอยู่บ้าง”

4.3.3 จากการสังเกตพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม จำนวน 14 รายการ พบว่า

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม จำนวน 6 รายการ ประกอบด้วย 1. ช่วยเตือนเพื่อนที่พูดออกนอกเรื่อง 2. เมื่อเกิดความขัดแย้งได้แย้งอย่างเหมาะสม 3. ถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจในสิ่งที่เพื่อนพูด 4. เพื่อนพูดดีควรให้เกียรติด้วยการปรบมือให้ 5. เมื่อเพื่อนกำลังพูดไม่ตัดบทหรือพูดแซว 6. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีและนักเรียนไม่มีพฤติกรรมด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม จำนวน 8 รายการ ประกอบด้วย 1. พูดสื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย 2. เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันปรับความเข้าใจให้ตรงกัน 3. แสดงความเคารพและให้เกียรติเพื่อนในกลุ่ม 4. ให้ความสนใจในขณะที่เพื่อนกำลังพูด 5. เมื่อเพื่อนกำลังพูดจดบันทึกเพื่อกันลืม 6. ขณะเพื่อนพูดพยักหน้าแสดงอาการเห็นด้วย 7. ฟังและทบทวนความเข้าใจให้ตรงกับผู้พูด 8. ขณะคนอื่นพูดไม่ทำงานอื่นไปด้วย

สรุป พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มอยู่ในระดับน้อยครั้ง จำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 50 ปานกลาง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 25 และมากครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 25 จากการสัมภาษณ์ นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม ถ้ามีคนพูดออกนอกเรื่องก็จะมีเพื่อนเตือนกันกลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม

นักเรียนมีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม จำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 42.8 และไม่มีพฤติกรรมจำนวน 8 รายการ หรือร้อยละ 57.2

4.4 พฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน

4.4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ในด้านพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 พฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวนนักเรียนที่มีระดับพฤติกรรม					ระดับ พฤติกรรม
	ทุก ครั้ง	มาก ครั้ง	ปาน กลาง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
1.ในกลุ่มของนักเรียนเมื่อมีการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักเรียนและเพื่อนสมาชิกใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ	0	21.5	64.2	14.3	0	ปานกลาง
2.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	21.5	28.5	0	50	0	น้อยครั้ง
3.เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นนักเรียนยึดหลักเหตุผลประกอบในการออกความเห็น	35.7	0	0	57.1	7.2	น้อยครั้ง
4.เมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นขัดแย้งกับแนวคิดของนักเรียน นักเรียนรับฟังแนวคิดของเพื่อนสมาชิก	0	35.8	64.2	0	0	ปานกลาง
5.นักเรียนสนับสนุนเพื่อนสมาชิก เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับแนวคิดของเพื่อนคนนั้น	0	35.5	64.5	0	0	ปานกลาง
6.เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของเพื่อนสมาชิก นักเรียนคัดค้านอย่างมีเหตุผล	14.2	0	35.7	50.1	0	น้อยครั้ง
7.นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่มของนักเรียน	35.7	0	64.3	0	0	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน ส่วนใหญ่ปานกลาง จำนวน 4 รายการ คือ ในกลุ่มของนักเรียนเมื่อมีการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักเรียนและเพื่อนสมาชิกใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ ร้อยละ 64.2 ส่วนเมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นขัดแย้งกับแนวคิดของนักเรียน นักเรียนรับฟังแนวคิดของเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 64.2 สำหรับนักเรียนสนับสนุนเพื่อนสมาชิกเมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับแนวคิดของเพื่อนคนนั้น ร้อยละ 64.5 และนักเรียนแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่มของนักเรียน ร้อยละ 64.3 น้อยครั้ง จำนวน 3 รายการ คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนและเพื่อนสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร้อยละ 50 ส่วนเมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนยึดหลักเหตุผลประกอบในการออกความเห็น ร้อยละ 57.1 สำหรับเมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของเพื่อนสมาชิก นักเรียนคัดค้านอย่างมีเหตุผล ร้อยละ 50.1

4.4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านการตัดสินใจร่วมกัน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“การตัดสินใจของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับหัวหน้าเป็นส่วนใหญ่ หรือไม่ก็คนที่เก่งเป็นผู้ตัดสินใจ คนที่ไม่ค่อยเก่งไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับเพื่อน ลักษณะไปตามเพื่อนมากกว่า”

“ในเรื่องการตัดสินใจร่วมกันนั้นในแต่ละกลุ่มจะมีทั้งคนที่กล้าในการตัดสินใจและมีคนที่ไม่กล้าในการตัดสินใจ ส่วนใหญ่จะให้หัวหน้าเป็นคนตัดสินใจ”

“นักเรียนมีการรับฟังมติของกลุ่ม เคารพในมติของกลุ่ม คนเก่งเป็นคนที่ตัดสินใจในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มก็จะรับไปทำตาม”

“นักเรียนที่เก่งจะเป็นคนตัดสินใจ ให้คนเดียวเป็นคนตัดสินใจ หัวหน้ากลุ่มตัดสินใจคนเดียว เด็กอ่อนไม่มีบทบาทในการตัดสินใจของกลุ่มลักษณะไปตามเพื่อนมากกว่า”

“นักเรียนมีการตัดสินใจร่วมกันพอปานกลาง ยอมรับคำตัดสินใจของคนเก่งหรือหัวหน้ากลุ่มเป็นส่วนใหญ่”

4.4.3 จากการสังเกตพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง ด้านการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 11 รายการ พบว่า

นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 4 รายการ ประกอบด้วย 1.สนับสนุนแนวคิดของคนอื่นเมื่อเห็นด้วย 2.เมื่อไม่เห็นด้วยคัดค้านด้วยเหตุผล 3.มีการลงมติอย่างไรยอมรับมตินั้นและปฏิบัติตาม 4.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และนักเรียนไม่มีพฤติกรรมด้านการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 7 รายการ ประกอบด้วย 1.ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม 2. แสดงความคิดเห็นโดยใช้หลักเหตุผลประกอบ 3. พิจารณาความ

คิดเห็นของเพื่อนด้วยหลักเหตุผล 4. ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ 5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นวิเคราะห์หาสาเหตุ 6. แสดงความสนใจต่อการปรึกษาหารือกันของกลุ่ม 7. เมื่อมีความเห็นขัดแย้งกับนักเรียนคนอื่นรับฟังความเห็นนั้น

สรุป พฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปานกลาง จำนวน 4 รายการ หรือร้อยละ 57.2 และน้อยครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 42.8 จากการสัมภาษณ์ การตัดสินใจจะอยู่กับหัวหน้ากลุ่ม หรือคนเก่งในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนมีการรับฟังมติของกลุ่มและปฏิบัติตาม จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 4 รายการ หรือร้อยละ 36.4 และไม่มีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 7 รายการ หรือร้อยละ 63.6

5. ปัญหาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.1 ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี ด้านปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1.ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	12	85.7
2.มีเจตคติไม่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	10	71.4
3.ไม่มีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันก่อนทำงาน	13	92.8
4.ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม	9	64.2
5.ขาดการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก	9	64.2
6.ไม่มีการตัดสินใจร่วมกันในกลุ่ม	8	57.1

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี มีปัญหาในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ดังนี้ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร้อยละ 85.7 ส่วนมีเจตคติไม่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร้อยละ 71.4 สำหรับไม่มีการวางแผนเป้าหมายร่วมกันก่อนทำงาน

ร้อยละ 92.8 ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 64.2 ขาดการสื่อสารที่ตีระหว่างสมาชิก 64.2 และไม่มีการตัดสินใจร่วมกันในกลุ่ม ร้อยละ 57.1

5.1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนขาดความร่วมมือในการทำงาน นักเรียนขาดความสนใจในการทำงาน”

“ส่วนมากนักเรียนที่เก่งจะเป็นคนทำ นักเรียนที่ไม่เก่งจะทำช่วยบ้าง ขาดความพร้อมเพียงในการทำงานร่วมกัน นักเรียนขาดการวางแผนในการทำงาน”

“นักเรียนที่ไม่ช่วยเพื่อนในการทำงาน จะไม่ค่อยทำงาน มีการหลบงานบ้าง พึ่งอาจารย์บ้างบางเวลา”

“นักเรียนไม่ค่อยมีความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนขาดขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำงาน ส่วนมากให้คนที่เก่งเป็นดำเนินการเป็นส่วนใหญ่”

“นักเรียนที่เก่งจะเป็นคนทำทั้งหมด นักเรียนจะเชื่อคนเก่ง คนอ่อนก็จะไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น”

สรุป ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ปัญหาที่เกิดจากไม่มีการเป้าหมายร่วมกันก่อนทำงานมากที่สุด รองลงมาคือขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ตามด้วยมีเจตคติไม่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม ขาดการสื่อสารที่ตีระหว่างสมาชิก และไม่มีการตัดสินใจร่วมกันในกลุ่ม

5.2 ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี ด้านความจำเป็นในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มรายละเอียดดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 ความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวงจังหวัดสระบุรี

รายการ	ระดับความจำเป็น (ร้อยละ)			
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย
1. ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพียงใด	21.5	42.8	21.5	14.2

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับความจำเป็น (ร้อยละ)			
	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย
2. ประเด็นใดควรนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียน				
2.1 การมีเป้าหมายร่วมกัน	50	14.3	28.5	7.2
2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	50	28.5	21.5	0
2.3 การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม	21.4	57.2	21.4	0
2.4 การตัดสินใจร่วมกัน	38.7	21.4	28.5	14.2

จากตารางที่ 12 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดย ประเด็นที่ควรนำมาพัฒนาอย่างมาก ร้อยละ 42.8 จำนวน 3 รายการ คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน ร้อยละ 50 ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร้อยละ 50 สำหรับการตัดสินใจร่วมกัน ร้อยละ 38.7 ค่อนข้างมาก จำนวน 1 รายการ คือ การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม ร้อยละ 57.2

5.2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดเขาวง ด้านความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า

“นักเรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ยึดขั้นตอนในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนสามารถเป็นผู้นำได้ สามารถทำงานร่วมกันได้”

“ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันทุกคน ให้คนที่ไม่เก่งสามารถแสดงบทบาทของตนเองในกลุ่มได้”

“ให้นักเรียนมีการวางแผน มีการตัดสินใจร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันได้”

สรุป ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่า ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มค่อนข้างมาก การมีเป้าหมายร่วมกันในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมาก การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มในระดับค่อนข้างมาก และการตัดสินใจร่วมกันในระดับมาก

ตาราง 13 สรุปปัญหาและความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาวง จังหวัดสระบุรี

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการพัฒนา
1. การมีเป้าหมายร่วมกัน	นักเรียนมีระดับพฤติกรรมไม่เคยปฏิบัติ 2 รายการ หรือร้อยละ 28.6 ปานกลาง 2 รายการ หรือร้อยละ 28.5 ทุกครั้ง จำนวน 1 รายการ หรือร้อยละ 14.3 มากครั้ง หรือร้อยละ 14.3 และน้อยครั้งอย่างละ 1 รายการ หรือร้อยละ 14.3 จากการสัมภาษณ์ ก่อนลงมือทำงาน นักเรียน ไม่ ค อ ย วางเป้าหมายก่อนทำงาน ควรได้รับการปรับปรุงในเรื่องนี้ จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการมีเป้าหมายร่วมกันจำนวน 5 รายการ หรือร้อยละ 41.6 และไม่มีจำนวน 7 รายการ หรือร้อยละ 58.4	นักเรียนมีปัญหาในการมีเป้าหมายร่วมกันก่อนทำงาน ร้อยละ 92.8 การทำงานในกลุ่มส่วนใหญ่ ไม่ มี การ วางเป้าหมายในการทำงาน เมื่อสั่งงาน นักเรียนจะลงมือทำเลย นักเรียนต่างคนต่างทำ ไม่ มีการวางแผนในการทำงาน ส่วนใหญ่จะให้หัวหน้ากลุ่มหรือคนเก่งในกลุ่ม เป็น คน วางเป้าหมาย	- ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก - นักเรียนทุกคนในกลุ่ม ร่วม กัน วางเป้าหมายการทำงาน - เข้าใจเป้าหมายร่วมกันก่อนการทำงาน
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	นักเรียนมีระดับพฤติกรรมส่วนมากน้อยครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 42.8 มากครั้ง จำนวน 2 รายการ หรือร้อยละ 28.8 ปานกลาง จำนวน 1 รายการ หรือร้อยละ 14.2 และไม่เคยปฏิบัติอย่างละ 1 รายการ หรือ	นักเรียนมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม ร้อยละ 64.2 บางคนรู้หน้าที่ของตนเองแต่ไม่ทำ ให้หัวหน้ากลุ่ม หรือ คน เก่ง เป็น คนทำงาน คนที่ไม่	- ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก - นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน - ทำงานตามหน้าที่ของตนเองที่ได้รับ

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการพัฒนา
	ร้อยละ 14.2 จากการสัมภาษณ์ นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองแต่ไม่ค่อยทำตามหน้าที่ของตนเอง ผู้หญิงจะรู้จักหน้าที่ของตนเองมากกว่าผู้ชาย จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 54.5 และไม่มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 5 รายการ หรือร้อยละ 45.5	ช่วยจะนั่งดูเพื่อนทำงาน ขาดความสามัคคีในการทำงาน	มอบหมาย - ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม
3.การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม	นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มอยู่ในระดับน้อยครั้ง จำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 50 ปานกลาง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 25 และมากครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 25 จากการสัมภาษณ์ นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม ถ้ามีคนพูดออกนอกเรื่องก็จะมีการเตือนกันกลุ่ม การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีพฤติกรรมการ	นักเรียนมีปัญหา การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม ร้อยละ 64.2 นักเรียนมีการพูดคุยกันในกลุ่มไม่ค่อยมาก บางคนไม่สนใจเพื่อน ขนาด เพื่อน พูดทำงานอื่นไปด้วย พูดกันนอกเรื่องบ้าง หัวหน้าหรือคนเก่งจะเป็นคนพูดเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงออกเท่าที่ควร	- ความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก - มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างถูกต้อง - เข้าใจในความหมายร่วมกัน - มีมารยาทในการพูดในกลุ่ม - มีมารยาทในการฟังในกลุ่ม

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการพัฒนา
4. การตัดสินใจร่วมกัน	ติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มจำนวน 6 รายการ หรือร้อยละ 42.8 และไม่มีพฤติกรรมจำนวน 8 รายการ หรือร้อยละ 57.2 นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปานกลาง จำนวน 4 รายการ หรือร้อยละ 57.2 และน้อยครั้ง จำนวน 3 รายการ หรือร้อยละ 42.8 จากการสัมภาษณ์ การตัดสินใจจะอยู่กับหัวหน้ากลุ่ม หรือคนเก่งในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนมีการรับฟังมติของกลุ่มและปฏิบัติตาม จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 4 รายการ หรือร้อยละ 36.4 และไม่มีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 7 รายการ หรือร้อยละ 63.6	นักเรียนมีปัญหาการตัดสินใจร่วมกัน ร้อยละ 57.1 ส่วนใหญ่ นักเรียนจะให้หัวหน้าหรือคนเก่งเป็นคนตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว เพื่อนสมาชิกจะไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นักเรียนมีการยอมรับ คำตัดสินใจของกลุ่มอยู่บ้าง นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นขนาดอยู่ในกลุ่ม	- ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก - ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่ม - การตัดสินใจของกลุ่มอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล